

POSTANOWIENIE

Dnia 16 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Lemańska (przewodniczący)

SSN Paweł Księżak

SSN Maria Szczepaniec (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi J.S.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, w sprawie o sygnaturze
akt II AKa 132/24

po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej
i Spraw Publicznych w dniu 16 kwietnia 2026 r.

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn. II AKa 132/24 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. przyznaje skarżącemu J.S. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie sumę pieniężną w wysokości 4 000 (cztery tysiące) złotych za okres od 16 września 2020 r. do 16 kwietnia 2026 r.;**
- 3. nakazuje zwrot od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżącego kwoty 200 (dwieście) złotych uiszczonej tytułem opłaty sądowej od skargi;**
- 4. w pozostałym zakresie skargę oddala.**

Paweł Księżak Joanna Lemańska Maria Szczepaniec

UZASADNIENIE

J.S. (dalej: „skarżący”), zastępowany przez adwokata J.K. i adwokata A.W., pismem z dnia 9 października 2025 r. (data prezentaty biura podawczego) wniósł skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie o sygn. akt II AKa 132/24 toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie. Skarżący wniósł o: (1) stwierdzenie, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie pod sygn. akt II AKa 132/24 nastąpiła przewlekłość postępowania; (2) wydanie Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie zalecenia wyznaczenia daty rozprawy odwoławczej w ciągu miesiąca od daty zwrotu akt; (3) przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kwoty 20 000 zł.

W uzasadnieniu skargi na przewlekłość postępowania wskazano, że postępowanie karne w sprawie toczy się od roku 2017, a skarżący J.S. pozostaje nieprzerwanie tymczasowo aresztowany od dnia 3 stycznia 2020 roku (czyli od prawie 6 lat, z czego prawie 4 lata w warunkach dla osób szczególnie niebezpiecznych). Podniesiono, że akta sprawy wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie w dniu 3 czerwca 2024 roku i od tego czasu sąd nie podejmuje żadnych czynności procesowych, oprócz przedłużania stosowania tymczasowego aresztowania w stosunku do skarżącego. Wyjaśniono, że w sprawie nawet nie wyznaczono pełnego składu orzekającego i terminu rozpoznania sprawy, mimo że regulaminowo jest to sprawa pilna, a więc powinna być to sprawa priorytetowa, która jest rozpoznawana poza kolejnością.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie nie złożył w zakreślonym terminie odpowiedzi na skargę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga zasługiwała na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r., poz.1725, dalej: „u.s.p.”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie,

że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do art. 2 ust. 2 u.s.p., dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania. Ocena spełnienia

obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

Przechodząc do oceny przedmiotowego postępowania Sąd Najwyższy ustalił, że akt oskarżenia wpłynął do Sądu Okręgowego dla Warszawy-Pragi w Warszawie dnia 16 września 2020 r. Akta sprawy wraz z apelacjami wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie dnia 3 czerwca 2024 r. Tego samego dnia sprawa została zarejestrowana i wylosowano sędziego referenta. Dnia 10 czerwca 2024 r. wyznaczono termin posiedzenia w przedmiocie dalszego stosowania tymczasowego aresztowania na dzień 18 czerwca 2024 r. Dnia 19 czerwca 2024 r. obrońca skarżącego złożył wniosek o przyspieszenie rozpoznania sprawy. Kolejny wniosek o przyspieszenie rozpoznania sprawy obrońca skarżącego złożył 16 stycznia 2025 r. Zarządzeniem z dnia 27 lutego 2025 r. z uwagi na długotrwałą usprawiedliwioną nieobecność sędziego zmieniono sędziego referenta. Dnia 17 października 2025 r., a więc po wpływie skargi na przewlekłość postępowania, przewodniczący wydziału zarządził wylosowanie pozostałych sędziów składu rozpoznającego sprawę. Od wpływu akt do sądu apelacyjnego w sprawie odbyły się posiedzenia związane z przedłużeniem stosowania tymczasowego aresztowania i rozpoznaniem zażaleń w przedmiocie dalszego stosowania tymczasowego aresztowania. Ponadto rozpoznano szereg wniosków: dotyczących zgody na kontakt telefoniczny, o widzenie, o wyrażenie zgody na wydanie w celu doprowadzenia na rozprawę w innej sprawie, o przepustkę losową. Dnia 4 grudnia 2025 r. obrońcy złożyli wniosek o wyznaczenie terminu rozprawy. Zarządzeniem z 13 stycznia 2025 r. wyznaczono termin rozprawy apelacyjnej na dzień 30 marca 2026 r. Rozprawa 30 marca 2026 r. została przerwana do dnia 13 kwietnia 2026 r. Zarządzeniem z dnia 13 kwietnia 2026 r. rozprawa wyznaczona na dzień 13 kwietnia 2026 r. została zdjęta z wokandy. Kolejny termin rozprawy został wyznaczony na dzień 27 kwietnia 2026 r. Do dnia rozpoznania skargi na przewlekłość postępowania sprawa nie została zakończona.

W świetle przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz okoliczności faktycznych sprawy, nie ulega wątpliwości, iż w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie wystąpiła przewlekłość postępowania. Od dnia wpływu akt wraz z apelacjami do dnia wniesienia skargi na przewlekłość postępowania Sąd Apelacyjny w Warszawie w zasadzie, poza przydzieleniem i zmianą sędziego sprawozdawcy, nie podejmował żadnych czynności zmierzających do rozpoznania sprawy. Rozprawa apelacyjna nie została wyznaczona przez okres od 3 czerwca 2024 r. do 13 stycznia 2026 r., a więc przez rok i 7 miesięcy. Co istotne, przedmiotowa sprawa należy do kategorii spraw pilnych, a więc powinna zostać skierowana do rozpoznania poza kolejnością wpływu do referatu.

Uwzględniając skargę, zgodnie z art. 12 ust. 4 i ust. 5 pkt 1 u.s.p., sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa, sumę pieniężną w wysokości od 2 000 do 20 000 złotych. Wysokość przyznanej sumy pieniężnej wynosi nie mniej niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość postępowania. Określając wymiar przyznanej skarżącemu sumy pieniężnej, Sąd Najwyższy miał na uwadze, że postępowanie apelacyjne trwa już ponad 1,5 roku, a wobec oskarżonego stosowany jest środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. Uwzględniony został również fakt, że w sprawie nie były podejmowane prawie żadne czynności zmierzające do rozpoznania sprawy, mimo że oceniana sprawa należy do kategorii pilnych, które powinny zostać rozpoznane poza kolejnością wpływu do referatu. Sąd Najwyższy miał przy tym na uwadze, że sprawa jest wielowątkowa, a akta są obszerne i liczą niemal 200 tomów. W tych okolicznościach Sąd Najwyższy uznał, że na rzecz skarżącego od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie powinna zostać przyznana suma pieniężna w wysokości 4 000 zł. W pozostałym zakresie skarga została oddalona.

Wobec wyznaczenia przez sąd apelacyjny terminu rozprawy apelacyjnej wydanie zalecenia stało się zbędne. O zwrocie skarżącemu uiszczonych opłat w kwocie 200 zł Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 17 ust. 3 u.s.p.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Paweł Księżak Joanna Lemańska Maria Szczepaniec

M.L.

[a.ł]